

TRI PRÍBEHY TROCH DETÍ ALEBO AKO SA ŽIJE V RÔZNYCH KÚTOCH SVETA A AKO SÚ ĽUDIA Z NICH NAVZÁJOM PREPOJENÍ

Téma: Globalizácia a jej pozitívne / negatívne dopady
Spravodlivý obchod

Čas: jeden vyučovací deň - 3 bloky (1 blok má 90 minút)

Ročníky: 4., 5., 6. (druhé trojročie)

Predmety: projektové učenie s dôrazom na medzipredmetové súvislosti a rovesnícke učenie (biológia, geografia, matematika, etika)

Ciele:

- Zamyslieť sa nad životnými situáciami detí v iných kútoch sveta.
- Pochopiť, že naše rozhodnutia ako spotrebiteľov dokážu "hýbať" celým systémom medzinárodného obchodu a v konečnom dôsledku ovplyvňujú aj osudy jednotlivcov.
- Ukázať pozitívne príklady zmien - podpora malých fariem a spravodlivého obchodu, pojem Fairtrade.
- Rozvíjať prácu s informáciami, kritické myslenie, riešenie problémov, argumentačné schopnosti, spoluprácu v zmiešanej skupine detí
- Podporiť spoluprácu medzi učiteľmi, aby neučili len "svoj" predmet, ale aby s deťmi pracovali na javoch a témach zo života a pomáhali im vidieť ich z rôznych perspektív.

Pomôcky:

na vytlačenie:

[príbeh Shanti](#)

[príbeh Carlosa](#)

[príbeh Šimona](#)

[obrázky k téme Fairtrade \(banány\)](#)

[obrázky k bežnému a Fairtrade obchodnému reťazcu](#)

[banány - rozdelenie zisku](#)

TRI PRÍBEHY TROCH DETÍ ALEBO AKO SA ŽIJE V RÔZNYCH KÚTOCH SVETA A AKO SÚ ĽUDIA Z NICH NAVZÁJOM PREPOJENÍ

Videá na ilustráciu faktov a na motivovanie diskusie:

<https://www.skutocnydarcek.sk/p/100-koza/>

<https://www.youtube.com/watch?v=LC9MnKZs258>

<https://www.youtube.com/watch?v=wQUJXvHADpl>

<https://www.youtube.com/watch?v=vPiFGfJpr1A>

Postup:

- 1. Žiakov rozdelíme do troch zmiešaných skupín (v každej skupine sú zástupcovia každého ročníka).**
Optimálne je, keď sa deti do skupín rozdelia samy tak, aby skupiny boli približne rovnaké a v každej skupine boli zástupcovia z každého ročníka. Ďalšia možnosť je deti rozdeliť náhodne, žrebovaním.
- 2. Každá skupina pracuje s jedným príbehom dieťaťa ([Shanti](#), [Carlos](#), [Šimon](#)) a príslušnými obrázkami a úlohami.**
- 3. V každej skupine deti prečítajú príbeh a spoločne hľadajú odpovede na otázky.**

(pozn.: rozdelenie do skupín a práca v skupinách spravidla trvá jeden blok - 90 minút)
- 4. Každá skupina prezentuje svoje odpovede ostatným deťom.**
- 5. Úlohy na počítanie môže skupina podľa vlastného rozhodnutia riešiť buď spoločne, alebo individuálne. Vzájomná medziročníková pomoc a diskusia o riešeníach je veľmi vítaná.** Deti povzbudíme, aby aj pri prezentácii svojich riešení vysvetlili, ako k riešeniu dospeli / ako uvažovali pri hľadaní riešenia.

TRI PRÍBEHY TROCH DETÍ ALEBO AKO SA ŽIJE V RÔZNYCH KÚTOCH SVETA A AKO SÚ ĽUDIA Z NICH NAVZÁJOM PREPOJENÍ

6. Keď skupiny odprezentujú svoje výstupy a riešenia, navodíme ďalšiu tému:

Náš vplyv ako spotrebiteľov / Ako môže naše spotrebiteľské správanie ovplyvniť situáciu iných:

- Ktoré dieťa a jeho rodina má život podobný tomu nášmu?
- V čom sa líšia životy Carlosa a Shanti od tých našich?
- Ako môžu rodiny ako je tá Šimonova (alebo aj naše) ovplyvňovať životy iných detí a ich rodín, aj tej Carlosovej a rodiny Shanti?
- pokúsime sa pomenovať, ako môže naše správanie ich životy ovplyvniť pozitívne aj negatívne:

Samotnou kúpou komerčných banánov ovplyvňujeme Carlosov bezútešný život. Pretože podporujeme medzinárodnú sieť, ktorá je nastavená v neprospech plantážnika (z Carlosovho príbehu vieme, že napr. nedostal rukavice, keď postrekoval rastliny proti plesni). Takýto obchod by nefungoval, keby nebol záujem zo strany spotrebiteľov / keby si ľudia banány, ktoré sa takýmto spôsobom dostanú do ich obchodu, nekupovali.

Positívny vplyv, naopak, môžeme mať, keď sa vedome rozhodneme pomôcť, ubrať si ako rodina z vlastného blahobytu a podporiť medzinárodné projekty zamerané na pomoc ľuďom, ktorí sa nenarodili do takých dobrých podmienok, ako my.

Môžeme si napríklad, podobne ako rodina z ČR, na diaľku "adoptovať" konkrétne dieťa a pomáhať mu so vzdelaním.

Ďalším zaujímavým projektom (vhodné premietnuť deťom na dataprojektore web stránku) je aj iniciatíva "Kúp kozu", kedy konkrétna rodina z Afriky alebo Ázie dostane od nás darček - kozu. Tá je významným zdrojom obživy pre obyvateľstvo.

<https://www.skutocnydarcek.sk/p/100-koza/>.

(pozn.: prezentácie a diskusia spravidla trvá jeden blok - 90 minút)

7. Budeme hovoriť o obchode FAIRTRADE, ktorý sa snaží zlepšiť podmienky pestovateľov a priniesť väčšiu časť zisku priamo k nim:

Bližšie sa pozrieme na banány.

(vizualizácia cez [obrázky a logo fairtrade](#)).

Prácu uvidíme videom o tom, ako sa banány dostanú až k nám domov:

<https://www.youtube.com/watch?v=LC9MnKZs258>

TRI PRÍBEHY TROCH DETÍ ALEBO AKO SA ŽIJE V RÔZNYCH KÚTOCH SVETA A AKO SÚ ĽUDIA Z NICH NAVZÁJOM PREPOJENÍ

8. Celý obchodný reťazec z videa si vyskladajte / zvizualizujte:

Robotník na plantáži
Majiteľ plantáže
Prepravcovia (kamiónová preprava)
Dovozcovia (lodná, kamiónová preprava, dozrievač)
Obchodník (napr.supermarket)

[obrázky k bežnému a Fairtrade obchodnému reťazcu](#)

9. Všetky tri skupiny teraz dostanú pracovný list podiel na [zisku z banánov](#)

V prvom kroku deti spoločne v skupine odhadnú, akú časť zisku dostanú jednotliví účastníci [obchodného reťazca](#) / aká časť z banána pripadne im - banán rozdelia podľa svojho odhadu.

10. V druhom kroku deti dostanú informáciu o [reálnom rozdelení zisku](#) z predaja banánov . Môžu si reálne rozdelenie ziskov nakresliť tiež.

Diskutujeme:

Trafili ste sa aspoň približne s niektorými odhadmi?
Čo vás najviac prekvapilo?
Kto má najväčší zisk?
Kto má najmenší zisk z vypestovaného banánu?
Malo by to takto podľa vás byť?
Príde vám spravodlivé, že ten, čo banán pestoval, odtrhol a zabalil, dostane tak málo? Najmenej?

Podporujeme deti v debate, necháme ich vyjadriť ich názor.

TRI PRÍBEHY TROCH DETÍ ALEBO AKO SA ŽIJE V RÔZNYCH KÚTOCH SVETA A AKO SÚ ĽUDIA Z NICH NAVZÁJOM PREPOJENÍ

11. Porozprávame sa o [podmienkach na plantážach](#), kde sa pestujú banány?

Deti postupne pracujú s nastrihanými informáciami.

Povzbudíme ich, aby priniesli aj vlastné nápady, ako si prácu na plantáži predstavujú, čo ešte je podľa nich pre robotníkov ťažké.

12. Predstavíme možné riešenie - systém FairTrade

Svet si tento problém všimol a niektorí ľudia sa rozhodli založiť systém obchodu zvaný **Fair trade**, čiže **Spravodlivý obchod**. Ten zaisťuje férové, dôstojné podmienky aj pre malých pestovateľov.

Ako to funguje?

Spoločnosť Fairtrade priamo zabezpečuje dovoz banánov. Mnohé články sú z obchodného reťazca vynechané a zisk sa prerozdeľuje medzi menej subjektov.

Deti porovnajú bežný a FairTrade reťazec [s pomocou kartičiek](#).

Môžu vyfarbiť ďalší banán s FairTradovým rozdelením zisku.

13. Ukážeme si výrobky, ktoré majú certifikát Fairtrade (káva, čokoláda, banány), môžeme si, ak zostane čas, urobiť ochutnávku.

Pustíme si motivačné videá známych osobností - Adela Vinczeová, Juraj Kemka.

<https://www.youtube.com/watch?v=wQUJXvHADpI>

<https://www.youtube.com/watch?v=vPiFGfJpr1A>

14. Ak je ešte čas, deti môžu prinášať vlastné nápady, ako zlepšiť situáciu robotníkov na banánových farmách.

Toto môže byť aj téma / námet na tvorivé písanie na slovenčine.